

RIIGIKOHUS

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUM

OTSUS

Distsiplinaarasja number	3-8-11-1-11
Otsuse kuupäev	3. mai 2011. a
Kolleegiumi kohtukoosseis	Eesistuja riigikohtunik Ott Järvesaar, liikmed riigikohtunikud Harri Salmann ja Tambet Tampuu, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Paavo Randma ja Tartu Maakohtu kohtunik Ingeri Tamm
Kohtuasi	A Maakohtu B kohtumaja kohtuniku X, sünd. 5. oktoobril 1955. a, kohtunikuks nimetatud 5. aprillil 1993 a, tööle asunud 25. oktoobril 1993. a, distsiplinaarasi
Distsiplinaarmenetluse algataja	Õiguskantsler Indrek Teder
Asja läbivaatamise kuupäev	15. aprill 2011. a
Istungil osalenud isikud	A Maakohtu B kohtumaja kohtunik X Istungit protokollis Riigikohtu personalispetsialist Angeelika Kasemaa

RESOLUTSIOON

1. Mõista A Maakohtu B kohtumaja kohtunik X distsiplinaarkorras süüdi ametikohustuste mittekohases täitmises ja määrata talle distsiplinaarkaristuseks noomitus.
2. Otsuse peale on kohtunikul õigus esitada kaebus Riigikohtu üldkogule 30 päeva jooksul alates otsuse kuulutamisest.
3. Otsus jõustub pärast p-s 2 nimetatud tähtaja möödumist, kui kohtunik pole esitanud kaebust Riigikohtu üldkogule.

DISTSIPLINAARSÜÜDISTUS

1. Õiguskantsler Indrek Teder algatas 16. märtsil 2011. a distsiplinaarmenetluse A Maakohtu B kohtumaja kohtunik X suhtes kohtute seaduse § 87 lg 2 alusel seoses ametikohustuste mittekohase täitmisega. Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt on kohtunik X süüliselt täitnud kohtuniku teenistuskohustusi mittekohaselt, jättes kriminaalasjas nr 1-10-5424 kohtuotsuse tervikuna kuulutamata seaduses sätestatud tähtajal. Selline viivitus tõi omakorda kaasa kinnipeetava isiku põhiõiguste rikkumise.

Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt oli A Maakohtu menetluses (üldmenetluses) kriminaalasi nr 1-10-5424 G. Kaziksi (viibis vahi all alates 20. novembrist 2009) süüdistuses KarS § 141 lg 2 p-de 1 ja 6 järgi. Asja menetlevaks kohtunikuks oli X. Seda kriminaalasia arutati kohtuistungitel 6.–8. oktoobrini ja 12. oktoobril 2010. Kohtuistungi protokoll kohaselt kuulutas kohtunik asjas kohtuotsuse resolutiivosa 15. oktoobril 2010 kell 13.05.

G. Kaziksi kaitsja apellatsiooniteade registreeriti maakohtu kantseleis 22. oktoobril 2010. Lähtuvalt KrMS § 315 lg-st 8 tuli kohtuotsus tervikuna kuulutada hiljemalt 8. novembril 2010.

31. jaanuaril 2011 pöördus õiguskantsleri poole G. Kaziks põhjusel, et kohus viivitab tema süüdistusasjas kohtuotsuse tervikteksti kuulutamisega.

Kohtuotsus tehti tervikuna teatavaks 3. veebruaril 2011 ja väljastati seejärel avaldajale ja tema kaitsjale.

Süüdistuses leitakse, et kuulutades kohtuotsuse tervikuna alles 3. veebruaril 2011 – seega peaaegu kolm kuud hiljem, rikkus kohtunik X ilmselgelt seadust ja täitis oma ametikohustusi mittekohaselt.

Arvestades asjaolu, et kohtuotsuse tervikuna kuulutamisega viivitamise tulemusel ei saanud avaldaja kasutada oma põhiseaduslikku õigust esitada apellatsiooni, pikendades seeläbi ühtlasi ka kohtuasjas lõpliku otsuseni jõudmiseks kuluvat aega, ning et avaldaja viibis samal ajal vahi all, mis on väga intensiivne tema põhiõiguste (Põhiseaduse § 20 isikuvabaduse) riive, on selge, et KrMS § 315 lg-s 8 sätestatud tähtaja mittejärgimine tõi kaasa avaldaja põhiõiguste rikkumise.

KrMS § 315 lg 5 p 1 kohaselt teatab kohtunik kohtuotsuse resolutiivosa kuulutades päeva, millal kohtuotsus on kohtumenetluse pooltele kohtus tutvumiseks kättesaadav, tehes sellekohase märke kohtuistungi protokoll. Käesoleval juhul ei nähtu aga kohtuistungi protokollist, et selline märged oleks protokollis kantud.

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI ISTUNGIL UURITUD TÕENDID

2. Distsiplinaarsüüdistuses kirjeldatud faktiliste asjaolude tõendamiseks oli distsiplinaarkolleegiumile esitatud väljatrükid kohtute infosüsteemist kohtuasjas nr 1-10-5424: alates 12. kuni 15. oktoobrini 2010 toimunud kohtuistungi protokollist, 15. oktoobril 2010 kuulutatud kohtuotsuse resolutiivosast ja 3. veebruaril 2011 valminud kohtuotsuse terviktekstist. Samuti esitati kolleegiumile A Maakohtu esimehe 8. veebruari 2011 vastus õiguskantsleri teabenõudele, kohtunik X 7. veebruari 2011 seletuskiri A Maakohtu esimehele ja kohtunik X-i menetluses olevate kohtuasjade statistika perioodil 1. oktoober 2010 kuni 31. jaanuar 2011. A Maakohtu esimees esitas kohtunik X-i tööalase iseloomustuse ja kohtunik X esitas kirjaliku seletuse.

3. Seletuskirjas ja distsiplinaarkolleegiumi istungil kohtunik X ei väielnud vastu distsiplinaarsüüdistuses kirjeldatud faktilistele asjaoludele. Kohtunik leidis, et kõnealuse kohtuotsuse tervikteksti avaldamisega viivitamise ja menetlustähtaja rikkumise tingis tema suur töökoormus, tema oskamatus nendes tingimustes tööd vajaliku hoolsusega planeerida ja ka istungisekretäri vahetumine. Ta kahetses juhtunut ja lubas edaspidi oma tööd paremini planeerida.

4. A Maakohtu esimehe esitatud X-i tööalasest iseloomustusest nähtub, et kohtunik on spetsialiseerunud alaealiste süüteoasjade ja perevägivallaga seonduvate asjade arutamisele. Tema töökoormus 2010. aastal oli maakohtu keskmine. Ta on osalenud aktiivselt kohtu üldkogudel ja koolitustel vastavalt kavale. Kaebusi tema töö kohta kohtu esimehele ei ole esitatud. Suhtlemisel on kohtunik X sõbralik ja heatahtlik.

DISTIPLINAARKOLLEEGIUMI SEISUKOHT

5. Kolleegium leiab, et distsiplinaarsüüdistuses esitatud faktiliste asjaolude üle puudub vaidlus. Kohtunik X on esitatud süüdistuse õigeks võtnud. Nimetatud asjaolud on tõendatud käesoleva otsuse p-s 2 märgitud kirjalike tõenditega.

6. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsiooni (EIÕK) artiklist 13 tuleneb isiku õigus tõhusale menetlusele enda kaitseks, mis on oluline isiku põhiõigus. Kohtusse pöördumise õigus peab tagama isiku õiguste võimalikult tõhusa ja lünkadeta kaitse. Õigus tõhusale menetlusele enda kaitseks hõlmab muu hulgas ka õigust asja arutamisele seaduses sätestatud tähtaja jooksul või selle puudumisel mõistliku aja jooksul.

Kohtute seaduse § 6 lg 1 kohaselt korraldab kohtunik oma tööaja iseseisvalt. Kohtunik peab oma kohustused täitma mõistliku aja jooksul, arvestades seaduses ettenähtud menetlustähtaegu.

Lähtudes asjaolust, et distsiplinaarsüüdistuses kirjeldatud kriminaalasjas registreeriti kaitsja apellatsiooniteade maakohtu kantseleis 22. oktoobril 2010, siis oleks tulnud juhendada KrMS § 315 lg-st 8 ja kuulutada kohtuotsus tervikuna hiljemalt 8. novembril 2010. Kuulutades kohtuotsuse tervikuna alles 3. veebruaril 2011 – seega peaaegu kolm kuud hiljem ja jättes järgimata KrMS § 315 lg 5 p 1 nõuded kohtuistungiprotopooli vormistamisel, rikkus kohtunik X ilmselgelt seadust ja jättis oma ametikohustused nõuetekohaselt täitmata. Seega on kohtunik X toime pannud distsiplinaarsüüteo kohtute seadus § 87 lg 2 mõttes (distsiplinaarsüütegu on kohtuniku süüline tegu, mis seisneb ametikohustuse mittekohases täitmises).

7. Kolleegium leiab, et kuna kohtunik X-i töökoormus 2010 aastal oli A Maakohtu keskmine, siis ei saa see olla asjaoluks, mis õigustaks tema poolt kriminaalasjas kohtuotsuse tervikteksti koostamist ligi kolm kuud pärast seaduses sätestatud tähtaja möödumist. Samuti ei saa sellist viivitust õigustada kohtuistungisekretäri vahetumine, sest vahetumine toimus pärast 15. oktoobrit 2010. Puuduvad ka muud vabandatavad asjaolud KrMS 315 lg 5 p 1 ja lg 8 nõuete rikkumise õigustamiseks.

8. Kuna kohtunik X distsiplinaarsüütegu on leidnud tõendamist, siis tuleb teda karistada. Distsiplinaarkaristuse määramisel arvestab distsiplinaarkolleegium distsiplinaarsüüteo raskust ja iseloomu, samuti seda, et X on kohtunikuna töötanud alates 25. oktoobrist 1993. a, toimepandud süütegu on esmakordne ja X-leei ole tehtud etteheiteid kohtulahendite kvaliteedi osas. Kolleegium arvestab karistamisel ka asjaoluga, et selles kriminaalasjas viibis süüdistatav vahi all ja viivitus tõi kaasa tema põhiõiguste rikkumise.

9. Eeltoodu alusel, juhindudes kohtute seaduse § 87 lg-test 1 ja 2, § 88 lg 1 p-st 1 ja § 97 lg-st 1, mõistab distsiplinaarkolleegium kohtunik X süüdi distsiplinaarsüüteos - ametikohustuse mittekohases täitmises - ja karistab teda noomitusega.

Ott Järvesaar

Tambet Tampuu

Harri Salmann

Paavo Randma

Ingeri Tamm